

KEMÉNYFI RÓBERT

**A történeti
Gömör és Kis-Hont vármegye
etnikai rajza**

Az etnikai határ és a vegyes etnicitás kérdése

DEBRECEN, 1998

Tartalom

<i>Előszó</i>	5
1. Bevezetés	6
1.1 Témaválasztás, célkitűzés	6
1.1.1. Témaválasztás	6
1.1.2. Célkitűzés	8
1.2. Alkalmazott módszerek, a vizsgált terület körülhatárolása, felhasznált adatbázis	10
1.2.1. Alkalmazott módszerek	10
1.2.2. A vizsgált terület kiválasztása	23
1.2.3. Felhasznált adatbázis	27
1.3. Fogalom-meghatározások	28
1.3.1. A nemzetiség, nemzeti kisebbség és az etnikum értelmének körülhatárolása	28
1.3.2. A cigányság fogalmának meghatározása	31
1.3.3. A határ mint térprobléma. Az etnikai, a nemzetiségi és a nyelvhatár jelentése	35
1.3.4. A kulturális határ értelmezése	36
1.3.5. A kultúra fogalma	38
1.4. Kutatástörténeti előzmények	38
2. AZ ETNIKAI HATÁR ÉS A VEGYES ETNICITÁS KUTATÁSA GÖMÖR ÉS KIS-HONT VÁRMEGYE PÉLDÁJÁN (1715–1991)	47
2.1. Gömör vármegye etnikai arculatának változása a XVIII. században	48
2.2. Gömör–Kis-Hont vármegye etnikai folyamatai a XIX. század elejétől az első világháború végéig (1800–1918)	81
2.3. A történeti Gömör és Kis-Hont vármegye etnikai változása Triantonól a párizsi béketárgyalásokig (1920–1947)	86

2.4. A történeti Gömör és Kis-Hont vármegye etnikai változása a párizsi béketárgyalásoktól 1991-ig (1947–1991)	139
2.5. Fejezetösszegzés	144
3. AZ ETNIKAI HATÁR ÉS A VEGYES ETNICITÁS KUTATÁSA	
NÉHÁNY KIVÁLASZTOTT TELEPÜLÉS SZINTJÉN	153
3.1. Települési vizsgálatok	154
3.1.1. Földrajzi fekvés – etnikai kapcsolatok	154
3.1.2. Népesedéstörténet	158
3.1.3. Napjaink valós (tapasztalt) nemzetiségi viszonyai	196
3.1.4. Vallás és etnikum	206
3.1.5. Napjaink községi etnikai térszerkezeteinek kialakulása..	208
3.2. Jolsva	211
3.2.1. Problémafelvetés	211
3.2.2. Elemzés	213
3.3. Fejezetösszegzés	220
4. ÖSSZEGZÉS	224
4.1. A vegyes etnicitás kérdésköréről	224
4.2. A jelen etnikai határviszonyai Gömör és Kis-Hont megyében	230
4.2.2. A települési tapasztalatokból felvett tényleges helyzetképről a történeti Gömör és Kis-Hont megyében.	232
4.3. Vegyes etnicitás – etnikai határ – államhatár	234
Helységnévszótár	241
Irodalom	248
Resume	272